

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Διονύσης Δρόσος, Επίκουρος Καθηγητής Ηθικής Φιλοσοφίας
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ηθική της Εργασίας στον Adam Smith

Ερωτήσεις

Για συγγραφή δοκιμίου/ άρθρου από τους φοιτητές

1. Διάκριση του δικαίου από την ηθική· η διαχωριστική γραμμή των εν λόγω δύο ‘περιοχών’ είναι *a priori* δεδομένη ή συναρτάται -και πώς- με το ιστορικό στάδιο και τον τύπο κοινωνικής οργάνωσης και αναπαραγωγής;
2. Ποιά είναι τα χαρακτηριστικά των βασικών ‘τρόπων επιβίωσης’ [modes of subsistence], σύμφωνα με το ιστορικό σχήμα εξέλιξης που ακολουθεί ο Adam Smith και η Σκωτική ιστορική σχολή; Κυρίως: ποια είναι η συσχέτιση μεταξύ τρόπου οργάνωσης της κοινωνικής εργασίας, προσδιορισμού των ηθικών αρετών και τύπου διακυβέρνησης;
3. Γιατί το ‘εμπορικό στάδιο’ της κοινωνίας χαρακτηρίζεται από τους Σκώτους, ως ‘πολιτισμένη κοινωνία’ [civilized society]; Τί προσδιορίζει και τί απειλεί την *αξιοπρέπεια της εργασίας* σε αυτόν τον τύπο κοινωνίας;
4. Με κριτήριο την ιδέα του κλασικού φιλελευθερισμού περί της προοδευτικής χειραφέτησης του εργαζόμενου προσώπου, κατά την ανιούσα των ιστορικών σταδίων, πώς θα αποτιμούσατε την ‘αξιοπρέπεια της εργασίας’ στις συνθήκες του σύγχρονου παγκοσμιοποιημένου νεοφιλελευθερισμού;

Στοιχειώδης ενδεικτική βιβλιογραφία

- Smith Adam: *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*
The Glasgow Edition of the Works and Correspondence of Adam Smith. Liberty
Classics Indianapolis 1981
- Smith Adam: *The Theory of Moral Sentiments*
The Glasgow Edition of the Works and Correspondence of Adam Smith. Liberty
Classics Indianapolis 1982
- Smith Adam: *Lectures on Jurisprudence*.
The Glasgow Edition of the Works and Correspondence of Adam Smith. Liberty
Classics Indianapolis 1982
- Allan David: *Virtue, Learning and the Scottish Enlightenment. Ideas of Scholarship
in Early Modern History*
Edinburgh University Press, 1993.
- Cassirer Ernst: *La Philosophie des Lumières* [traduit de l'allemand et présenté par Pierre
Quillet]. Fayard, 1966.
- Γράβαρης Διονύσης: *Εκπαίδευση και Πολιτική Οικονομία: Αρχές Εκπαιδευτικής
Πολιτικής στους A.Smith, J.S.Mill και A.Marshall*, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Αθήνα
1994.

- Δρόσος Διονύσης: *Αγορά και Κράτος στον Adam Smith. Κριτική στην αναδρομική θεμελίωση του νεοφιλελευθερισμού*. Εκδ. Ιδρύματος Σάκη Καράγεωργα. Αθήνα, 1994.
- Drosos D.G.: "A. Smith and K. Marx : Alienation in Market Society", *History of Economic Ideas* IV
- Δρόσος Διονύσης: "Μια όψη της σκωτικής κληρονομιάς του Kant: ο διάλογος Hume-Smith και τα όρια της εμπειρικής αισθηματοκρατίας". Συνέδριο: *Immanuel Kant. 200 Χρόνια Μετά*. Τομέας Φιλοσοφίας. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 2004. Εκδόσεις Νήσος, 2006.
- Dwyer John: *Virtuous Discourse: Sensibility and Community in Late Eighteenth-Century Scotland*, John Donald Publishers Ltd., 1987
- Griswold Charles: *Adam Smith and the Virues of Enlightenment*. Cambridge University Press, 1999.
- Haakonssen Knud: *The Science of a Legislator. The Natural Jurisprudence of David Hume & Adam Smith* Cambridge University Press, 1981.
- Haakonssen Knud: *Natural Law and Moral Philosophy. From Grotius to the Scottish Enlightenment*. Cambridge University Press, 1996.
- Haakonssen Knud [ed]: *The Cambridge Companion to Adam Smith*. Cambridge University Press, 2006.
- Ιωαννίδης Σταύρος: "Η Δικαιολόγηση της κοινωνίας της Αγοράς στη Θεωρία των Ηθικών Συναισθημάτων του Adam Smith» *Τιμητικός Τόμος "Μνήμη Σάκη Καράγεωργα" Ι.Π.Α. Π.Α.Σ.Π.Ε. Αθήνα 1988*
- McNally David: *Political Economy and the Rise of Capitalism A Reinterpretation*. University of California Press, 1990.
- Mathiot Jean: *Adam Smith. Φιλοσοφία και Οικονομία* (μετάφρ. Άρης Στυλλιανού), Εκδόσεις Πατάκη Αθήνα 1997.
- Meek Ronald L.: "Smith, Turgot, and the 'Four Stages' Theory", *History of Political Economy* 3 (June) 1971.
- Montes Leonidas: *Adam Smith in Context. A Critical Reassessment of some Central Components of His Thought*. Palgrave Macmillan, 2004.
- Montes Leonidas & Eric Schliesser [eds]: *New Voices on Adam Smith*. Routledge, 2006.
- Pack Spencer J.: *Capitalism as a Moral System. Adam Smith's Critique of the Free Market Economy*. Edward Elgar, 1991.
- Teichgraeber Richard III: *Free Trade and Moral Philosophy*. Duke University Press, 1984.
- Pocock J.G.A.: *Virtue, Commerce, and History Essays on Political Thought and History, Chiefly in the Eighteenth Century*. Cambridge University Press, 1985.
- Pocock J.G.A.: *Barbarism and Religion. Vol. II. Narratives of Civil Government*. Cambridge University Press, 1999.
- Ψυχοπαίδης Κοσμάς: "Ο Adam Smith και η κριτική της Πολιτικής Οικονομίας" *Αξιολογικά* 1, 1990

